

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-108 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-52/1246-315
Karar Tarihi : 4.11.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Cengiz SOYSAL, M. Oğuzcan BÜLBÜL

C. ŞİKAYET EDEN : Türkiye Özel Sektör Havacılık İşletmeleri Derneği
İDTM Blokları A-2 Blok K:5 N:208 Yeşilköy/İstanbul

20 **D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA**
YAPILAN : Türkiye Petrol Rafineri A.Ş. (TÜPRAŞ)
Genel Müdürlük, Körfez 41790 Kocaeli

E. DOSYA KONUSU: TÜPRAŞ'ın jet motorlu uçaklarda yakıt olarak kullanılan Jet A-1 yakıtı pazarındaki hakim durumunu aşırı fiyat uygulamak suretiyle kötüye kullandığı iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikâyet dilekçesinde özetle, TÜPRAŞ'ın maliyet bazlı fiyatlandırmadan uzaklaştığının ve hakim durumunu aşırı fiyat uygulamak suretiyle kötüye kullandığı iddia edilmekte ve konuya ilişkin 4054 sayılı Rekabetin korunması Hakkında Kanun'un 9/4. maddesi uyarınca geçici tedbir alınması talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 28.8.2009 tarih ve 6138 sayı ile giren şikâyet üzerine hazırlanan 9.9.2009 tarih ve 2009-1-108/İİ-09-CS sayılı ilk inceleme raporu Rekabet Kurulunun 16.9.2009 tarih ve 09-42/1059-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve anılan iddialara ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen 28.10.2009 tarih ve 2009-1-108/ÖA-09-CS sayılı Önaraştırma Raporu, 3.11.2009 tarih ve REK.0.05.00.00-110/240 sayılı Başkanlık Önergese ile 09-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, şikâyet konusu iddialara ilişkin olarak TÜPRAŞ hakkında 4054 sayılı Kanunun 6. maddesi kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Şikayet Edilen: TÜPRAŞ

Koç Holding kontrolü altında olan ve esas itibarıyla rafinaj pazarında faaliyette bulunmakta olan TÜPRAŞ'ın, Körfez Petrokimya Kompleksi'ndeki faaliyetleri nedeniyle, petrokimya sektörüne ilişkin pazarlarda da yer aldığı; ayrıca DİTAŞ (Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş.)'nin faaliyetleri dikkate alındığında, taşımacılık alanında da faaliyet gösterdiği görülmektedir.

I.2. İlgili Pazar

50 I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Dosya konusu şikayet çerçevesinde ilgili ürün pazarı, tüm nihai petrol ürünlerini kapsayacak şekilde “*rafinaj pazarı*” olarak tespit edilmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Gerek rafinaj ve gerekse ürünlerinin kullanım alanlarının ülke geneline yayılmış olması göz önüne alındığında, ilgili coğrafi pazar, “*Türkiye*” olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

60 Bir teşebbüsün eylemlerinin 4054 sayılı Kanunun 6. maddesi kapsamında ihlal teşkil etmesi için birinci aşamada söz konusu teşebbüsün hakim durumda olduğunun, ardında da hakim durumdaki bu teşebbüsün şikayete konu eylemlerinin bir kötüye kullanma eylemi olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir.

70 Türkiye'nin tek rafineri şirketi olan TÜPRAŞ'ın özelleştirilmesine ilişkin 05-71/981-270 sayılı ve 21.10.2005 tarihli Rekabet Kurulu kararında, Türkiye rafinaj pazarında TÜPRAŞ'ın hakim konumda olduğu tespiti yapılmıştır. Özelleştirme işleminden bu yana TÜPRAŞ'ın pazar gücünde bir azalma olmadığı noktasından hareketle bu aşamada TÜPRAŞ'ın mevcut durumda hakim konumda bulunduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, dosya kapsamında TÜPRAŞ'ın şikayete konu olan fiyatlandırmasının Kanunun 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma hali oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmiştir. Bu noktada şikayet konusu ‘*aşırı fiyatlandırma*’ genel olarak rekabet hukuku kapsamında incelenmiş, ardından TÜPRAŞ'ın fiyatlandırması değerlendirilmiştir.

I.3.1. Aşırı Fiyatlandırma

Hakim durumdaki teşebbüslerin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek davranışlarını iki ana gruba ayırmak mümkündür: sömürücü davranışlar ve dışlayıcı davranışlar. Tüketici refahında doğrudan bir kayba yol açan sömürücü davranışlarda hâkim durumdaki teşebbüs pazar gücünün avantajını kullanarak fiyatlama ya da diğer uygulamalar yoluyla, belirli düzeyde pazar gücüne sahip olmayan bir teşebbüsün elde edemeyeceği şekilde tüketicilerden rant elde etmektedir. Dışlayıcı davranışlarda ise rakiplere yöneltilen ancak dolaylı olarak tüketici refahını da azaltan, rakiplerin rekabet etme yeteneğini kanuna aykırı şekilde sınırlayan davranışlar söz konusudur.

80 Sömürücü davranışlar arasında sayılabilecek olan aşırı fiyat uygulaması¹, tüketici refahında doğrudan bir kayba ve dağılım etkinsizliğine yol açan bir eylem olarak rekabet politikaları bakımından temel ilgi alanlarından biridir. Bununla birlikte rekabet hukuku bakımından aşırı fiyatlamaya ilişkin farklı yaklaşımlar bulunduğu görülmektedir. Örneğin ABD rekabet hukuku bakımından aşırı fiyatlama davranışı bir hukuka aykırılık teşkil etmemekte iken, AB rekabet hukukunda yasaklanmış bir eylem olarak ortaya çıkmaktadır. AB rekabet hukukunda aşırı fiyatlama bir ihlal olarak kabul edilmekle birlikte, aşırı fiyatlamamanın kötüye kullanma olarak kabul edildiği AB Komisyonu ve ATAD kararları oldukça sınırlı sayıdadır ki, bu da Komisyonun aşırı fiyatlamayı istisnai durumlarda rekabet hukuku kapsamında kabul etme politikasının bir göstergesidir.

90 Komisyon bu sınırlı vakalarda yaptığı değerlendirmelerde ekonomik değer testini kullanmaktadır.

¹ Pazardaki rekabeti bozmak ve rakipleri dışlamak amacı taşıyan aşırı fiyatlama uygulamaları ‘*dışlayıcı davranış*’ grubuna girmektedir. Hiç şüphesiz dışlayıcı davranış olarak kabul edilebilecek aşırı fiyatlama eylemleri çok daha keskin bir şekilde 4054 sayılı Kanunun 6. maddesi kapsamında değerlendirilmelidir. Bununla birlikte değerlendirmenin bu bölümünde *sömürücü davranış* grubuna giren aşırı fiyatlandırma eylemleri incelenmektedir.

Ekonomik Değer Testinde öncelikle ilgili ürünün maliyeti ve fiyatı kıyaslanarak yüksek bir kar marjının olup olmadığı incelenmekte, bu tespitin ardından ise ürünün fiyatının kendi içinde ya da rakip ürünlerin/hizmetlerin fiyatlarına kıyasla haksız olup olmadığını tespit etmeye yönelik fiyat kıyaslamasını içermektedir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, bu tespitlerin yapılmasında fiyat/maliyet kıyaslaması yaparken maliyet ölçütünün belirlenmesine ilişkin zorluklar², maliyetin hesaplanmasına ilişkin zorluklar ve makul kar marjının ne olduğunun belirlenmesine ilişkin zorluklar ortaya çıkmaktadır. Bu zorluklar fiyat maliyet kıyaslamasının objektif ve hatasız bir şekilde ortaya konmasını mümkün kılmamaktadır. Bu nedenledir ki, Ekonomik Değer Testinin birinci aşamasında fiyat ve maliyet arasında aşırı bir farklılığın tespiti halinde ikinci aşamaya geçilerek fiyat kıyaslaması yapılmaktadır. Bu kıyaslamada teşebbüsün kendi fiyatlarıyla yapılan karşılaştırmalar (teşebbüsün farklı zamanlarda, farklı ürünlere, farklı müşteri gruplarına veya farklı coğrafi pazarlarına uyguladığı fiyatların kıyaslanması) kullanılabilir gibi, teşebbüsün rakiplerinin uyguladığı fiyatlandırmalar da kullanılabilir.

4054 sayılı Kanunun uygulaması bakımından içtihatlarla bakıldığında -aşırı fiyatlamamanın bir ihlal olarak kabul edilmekle birlikte uygulamada bu alanda bir katılığın olmaması yönüyle- AB uygulamalarıyla bir benzerliğin bulunduğu söylenebilir. Gerek Komisyonun gerekse Türk Rekabet Kurulunun aşırı fiyatlamaya ilişkin uygulamalardaki politikasında, aşırı fiyatlamaya ilişkin tespitlerin zorluğunun yanında, aşırı fiyatlamaya yapılan müdahalelerin serbest piyasa ortamına getirdiği olumsuzluklar da rol oynamaktadır. Bu olumsuzluklar şu şekilde özetlenebilir:

- Aşırı fiyatlara müdahalenin pazara yeni girişler önünde caydırıcı bir etkiye sahip olması,
- Teşebbüslerin yatırım ve inovasyon güdüsünün azaltılması,
- Aşırı fiyatın tespitinde ve müdahale ile belirlenecek adil fiyatın oluşturulmasında yapılacak hata riski,

Yukarıda belirtilen hususların sonucu olarak, daha önce de belirtildiği üzere ABD uygulamalarında olduğu gibi aşırı fiyat konusu tamamen rekabet hukuku uygulama alanından çıkarılmakta ya da AB Komisyonu ve Türkiye uygulamalarında olduğu gibi rekabet hukuku kapsamında olduğu kabul edilmekle birlikte istisnai durumlarda yaptırım uygulanmaktadır. Bu noktada, hangi durumların rekabet hukukunun uygulanacağı istisnai durumları oluşturduğu sorusu ortaya çıkmaktadır.

Aşırı fiyatlamamanın rekabet hukuku kapsamında değerlendirilmesi için gerekli olan unsurlardan ilki pazar koşullarıdır. Şöyle ki; aşırı fiyatlamamanın kötüye kullanma olarak kabul edilmesi için teşebbüsün hâkim durumda olmasının yeterli olmadığı düşünülmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere, mevcut durumda hâkim durum bulursa da pazarda giriş engellerinin bulunmaması durumunda, aşırı fiyatlamaya müdahalenin pazara yeni girişler açısından caydırıcı olması söz konusu olabilecektir. Bu nedenle, aşırı fiyatlamamanın kötüye kullanma olarak kabul edilmesi için tekele ya da tekele yakın bir duruma yol açan yüksek ve geçici olmayan pazara giriş engellerinin varlığının ya da tekel veya tekele yakın durumun halihazırda mevcut olan ya da geçmişten gelen münhasır veya özel haklardan ileri gelen bir durum olmasının tespitinin gerektiği değerlendirilmektedir. Bu şekilde giriş engellerinin mevcut olduğu durumlarda dahi, aşırı fiyatlandırmanın söz konusu olduğu durumlarda, bu eylemi rekabet hukuku kapsamına almadan önce rekabet otoriteleri ve diğer ilgili otoriteler tarafından söz konusu giriş engellerinin kaldırılarak çözüm yoluna gidilmesinin, bunun

² Hesaplamalarda marjinal maliyetin mi ortalama değişken maliyetin mi, yoksa ortalama toplam maliyetin mi esas alınacağı hususu gibi.

mümkün olmadığı durumlarda fiyatlandırmaya rekabet hukuku çerçevesinde müdahalenin denenmesinin yerinde olacağı düşünülmektedir.

140 Aşırı fiyatlamanın rekabet hukuku kapsamına alınmasında bakılacak bir başka unsur da, ilgili pazara özgü düzenleyici bir kurumun bulunup bulunmadığı noktasıdır. Yapısal tedbirlerin mümkün olduğu ve düzenleyici hukukun varlığı halinde aşırı fiyatlamaya rekabet hukuku çerçevesinde müdahale edilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Doğal tekelin ya da yüksek giriş engellerinin bulunduğu ya da önemli düzeyde ölçek ekonomilerinin söz konusu olduğu sektörler genellikle sektörel düzenlemelere tabi tutulmaktadır. Bu kapsamda oluşturulan sektörel düzenlemeler, tekel gücüne sahip teşebbüslerin bu güce bağlı olarak uygulayacakları fiyatlama politikası ile sebep olacakları dağıtım etkinsizliğinin önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Bu noktada, aşırı fiyatlama konusunda müdahalenin, ilgili sektörü sürekli izleyen, sektör dinamiklerine

150 hâkim, ayrıntılı fiyat-maliyet analizleri yapabilecek şekilde uzmanlaşmış sektörel düzenleyici kurumlar tarafından gerçekleştirilmesinin daha yerinde ve etkin olacağı düşünülmektedir. Buna ilaveten, rekabet otoritelerinin teşebbüslerin fiyatlama davranışlarına ardıl olarak müdahale etmesinin teşebbüsler bakımından belirsizlik doğuracağı, dolayısıyla düzenlemeye tabi sektörler bakımından düzenleyici otoritelerin öncül müdahalelerinin daha sağlıklı sonuçlar yaratacağı da ileri sürülmektedir.

Bütün bu genel değerlendirmeler ışığında, aşırı fiyatlamanın sömürücü davranış olması bakımından Kanunun 6. maddesi kapsamına alınması için, fiyat maliyet karşılaştırması ve diğer fiyat kıyaslamalarının yapılmasının tek başına yeterli olmadığı, söz konusu fiyatlandırmanın yapıldığı pazar koşullarının ve ayrıca bu pazarda sektörel düzenlemenin ve sektörel düzenleyicilerin bulunup bulunmadığı hususlarının da önem kazandığı görülmektedir.

160 I.3.2. TÜPRAŞ'ın Fiyatlandırmasına İlişkin Değerlendirme

4054 sayılı Kanunun 6. maddesinde sınırlayıcı olmamakla birlikte kötüye kullanma halleri sayılmış, aşırı fiyatlandırmaya ise bu örnekler arasında yer verilmemiştir. Hiç şüphesiz bu örnekler arasında yer almaması, aşırı fiyatlandırmanın Kanunun 6. maddesi kapsamı dışında kalması anlamına gelmemektedir. Aşağıda TÜPRAŞ'ın fiyatlandırmasına ilişkin değerlendirmede öncelikle pazar koşulları ortaya konmuş ve ardından fiyat-maliyet karşılaştırmaları ve diğer fiyat kıyaslamaları yoluyla eylem değerlendirilmiştir.

170 I.3.2.1. Pazar Koşulları

Dosyadaki bilgilere göre, TÜPRAŞ'ın özellikle 2009 yılı ilk 6 ayında geçmişe göre yüksek fiyat uyguladığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte, söz konusu yüksek fiyatın aşırı fiyat olarak kabul edilip Kanunun 6. maddesi kapsamına alınmasında pazar koşullarının da ortaya konması gerekmektedir. TÜPRAŞ Türkiye'de faaliyet gösteren tek rafineri şirketi olmakla birlikte, petrol ürünleri ithalatı önünde yasal bir engel bulunmamaktadır. Nitekim BP, Shell ve Mobil gibi teşebbüsler jet yakıtı ithalatı yapmaktadır. Söz konusu ithalatın İsrail ve Yunanistan'da bulunan rafinerilerden gerçekleştiği gibi, Shell'in Mısır'da bulunan kendine at rafineriden de ürün getirdiği görülmektedir. 2007 yılı itibarıyla yurt içi tüketimin 2.100.000 ton olduğu ve bunun

180 1.774.000 tonluk kısmının TÜPRAŞ tarafından karşılandığı belirtilmiştir. Buradan da anlaşılmaktadır ki, 2007 yılı itibarıyla Türkiye Jet A1 tüketiminin %(....)'i TÜPRAŞ üretimi ile karşılanmaktadır. Dolayısıyla ithalatın payı yaklaşık %(....)'tir.

Söz konusu ithalatı gerçekleştiren firmaların Türkiye jet yakıtı satışı pazarında da faaliyet gösteren firmalar olduğu görülmekle birlikte, bu pazarın en büyük firması olan ve ithalata yönelik depolama kapasitesi en yüksek olan Petrol Ofisi (PO)'nin 2008 yılı

190 itibarıyla jet yakıtı ithalatı yapmadığı görülmektedir. Raportörlerce PO yetkilileriyle yapılan görüşmelerde, PO olarak bu dönemde motorin ithalatına ağırlık verdikleri için depolama kapasitelerinde jet yakıtına yer vermeyip, jet yakıtı ihtiyacının tamamını TÜPRAŞ'tan karşılamayı tercih ettikleri belirtilmiştir. Diğer akaryakıt ithallerinde olduğu gibi jet yakıtında da ithalat ancak ithalata uygun depolamadan oluşan alt yapının varlığı halinde mümkündür. Bu noktada depoların kullanımı teşebbüsün tercihine göre motorin gibi diğer ürünlere yönelik ya da jet yakıtı ithaline yönelik olarak yenilenebilir. Firmalar jet yakıtı ithalatından vazgeçip depolarını diğer ürünlerin ithali için kullanmaya başladıklarında, TÜPRAŞ'dan ileri dönem için yapacakları jet yakıtı taleplerini artırmakta ve TÜPRAŞ da üretiminin yetmediği durumlarda bu teşebbüsler yerine ithalat yapabilmektedir. Bütün bu değerlendirmelerden, jet yakıtı tedariki alanında TÜPRAŞ'ın yasal ya da doğal tekel niteliği taşımadığı, bununla birlikte her ne kadar ithalat mümkün olsa da, bunun TÜPRAŞ'ın hakim durumunu tehdit edecek bir seviyede bulunmadığı değerlendirilmektedir.

200 I.3.2.2. Fiyat Kıyaslamaları

Rafinaj işlemine girdi olarak kullanılan ham petrolden hangi çeşit petrol ürününün ne miktarda üretileceğinin daha baştan belli ve sabit olduğu dikkate alındığında, ham petrol fiyatlarındaki değişimin maliyet olarak jet yakıtı ve diğer rafineri ürünlerinin maliyetinde etkili olduğu ileri sürülebilir. Nihai petrol ürünleri fiyatlarının ham petrol fiyatlarındaki maliyetlerden çok uluslar arası piyasalarda oluşan bir fiyat yapısına sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, uluslar arası fiyatlar ve ham petrol fiyatları göstermektedir ki, piyasa fiyatları ile ham petrol fiyatlarındaki değişimler birbiriyle yakından ilintilidir.

210 TÜPRAŞ jet yakıtı fiyatlarını, Akdeniz piyasası İtalya fiyatlarına rafineri primi ekleyerek oluşturduğu bir fiyat formülüyle (FOB İtalya + Rafineri Primi) oluşturmaktadır. Nitekim şikayet, TÜPRAŞ'ın 2005 Ocakta 11\$ olan rafineri primini 2009'da 28\$'a yükselterek aşırı fiyat uyguladığı yönündedir. Aşağıdaki tabloda TÜPRAŞ'ın 2003 yılından itibaren uyguladığı rafineri primleri ve bu primlerin uygulandığı dönemde nihai fiyat içindeki payları yer almaktadır:

Tablo:1 2003 yılından itibaren Ocak aylarında TÜPRAŞ tarafından jet yakıtına uygulanan rafineri primi ve bu primin nihai satış içindeki payı

	2003 (Ocak)	2004 (Ocak)	2005 (Ocak)	2006 (Ocak)	2007 (Ocak)	2008 (Ocak)	2009 (Ocak)	2009 (Haziran)
(A) Rafineri Primi	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
(B) Primin Fiyat İçindeki Oranı (%)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)

220 Tablodan da görüldüğü üzere, rafineri primleri %100 artmış olmakla birlikte³, bu artışın nihai ürün fiyatının artışına etkisinin düşük olduğu görülmektedir. Jet yakıtı fiyatının artmasıyla birlikte, rafineri primi artsa da rafineri priminin nihai fiyat içindeki artış aynı oranda değildir. Bununla birlikte Ekim 2008'den itibaren rafineri priminin daha önceki dönemlere göre nihai jet yakıtı fiyatı içindeki payının arttığı da ortadadır.

Bir başka kıyaslama alanı alternatif kaynakların ve yani dağıtım firmalarının ürün ithal ederken ortaya çıkan fiyatlandırmalarla yapılan kıyaslamadır. Nitekim, önaraştırma sürecinde TÜPRAŞ yetkilileriyle yapılan görüşmelerde, uyguladıkları fiyatlandırma stratejisinin maliyet bazlı olmaktan ziyade piyasa koşullarını dikkate aldıklarını ve alternatif rafinerilerdeki arz ve fiyat durumuna göre kendi fiyatlarını ayarladıklarını

³ Buradaki rafineri primleri TÜPRAŞ'ın üç rafinerisinde uyguladığı primlerin ortalaması alınarak hesaplanmıştır.

belirtmişlerdir. Bu noktada, TÜPRAŞ fiyatları ile aynı dönemde Akdeniz havzasındaki diğer rafineriler tarafından uygulanan fiyatların kıyaslanması da önem kazanmaktadır.

230 Dosyada yer alan TÜPRAŞ tarafından uygulanan primler ile ithalat yapan teşebbüslerin yapmış oldukları alımlarda ödedikleri primlerin değişimine ilişkin bilgilerden görüleceği üzere, TÜPRAŞ'ın rafineri primini artırdığı dönemlerde dahi bazı dağıtım firmalarının daha yüksek primlerden ürün ithal ettikleri anlaşılmaktadır. Hemen belirtmek gerekir ki, bu durum bir yandan aşırı fiyatlandırmanın söz konusu olmadığı yönünde bir kanıt olarak değerlendirilebilse de, tek başına TÜPRAŞ'ın fiyatlandırmasını tamamen makul kılmak için yeterli olmadığı da düşünülmektedir. Şöyle ki; Türkiye'de jet yakıtı dağıtımında faaliyet gösteren dağıtım şirketlerinin asıl tedarik kaynakları TÜPRAŞ olup, ithalat daha çok arz güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılan bir uygulama olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle söz konusu ithalatın ve 240 ithal fiyatlarının tek başına TÜPRAŞ'ın fiyatlandırmasına ilişkin bir sonuca götürülemeyeceği düşünülmektedir. Hakim durumda olan ve rakiplerinden bağımsız bir şekilde fiyat belirleme gücüne sahip olan TÜPRAŞ'ın jet yakıtına ilişkin fiyatlandırma stratejisinde dikkate alınabilecek bir başka unsur da, aynı dönemde diğer ürünlere yapılan fiyatlandırmalarla jet yakıtı fiyatlarının kıyaslanması olacaktır. Daha önce de belirtildiği üzere, rafineri faaliyetleri bakımından girdi olarak kullanılan ham petrolden hangi çeşit petrol ürününün ne miktarda üretileceğinin daha baştan belli ve sabit olduğu dikkate alındığında, ham petrol fiyatlarındaki değişimin maliyet olarak jet yakıtı ve diğer rafineri ürünlerinin maliyetinde benzer etkiye sahip olduğu söylenebilir.

250 Dosyada yer alan 2002 yılından itibaren benzin, motorin ve jet yakıtı fiyatlarını içeren grafikten görüldüğü üzere, jet yakıtı fiyatlarının benzin ve motorine göre özellikle 2008 yılında çok daha yüksek bir artışa konu olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte jet yakıtında görülen artışa paralel bir ham petrol fiyatı artışı olduğu dikkate alındığında, TÜPRAŞ'ın bu fiyatlandırmasının aşırı fiyatlandırma olarak kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan V.
Prof.Dr.Nurettin KALDIRIMCI

Mehmet Akif ERSİN

Doç. Dr. Mustafa ATEŞ

İsmail Hakkı KARAKELLE

Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY

Murat ÇETİNKAYA

Reşit GÜRPINAR

